

TRƯỜNG THCS HUỖNH VĂN NGHỆ

**CHÀO MỪNG CÁC EM
ĐẾN VỚI LỚP HỌC
TRỰC TUYẾN**

Nhớ rừng

Thế Lữ

I. Tìm hiểu chung

1. Tác giả

- Thế Lữ (1907 - 1989), quê ở Bắc Ninh, là nhà thơ tiêu biểu nhất trong phong trào Thơ mới.
- Hồn thơ Thế Lữ dồi dào và đầy lãng mạn.
- Tác phẩm chính: *Mấy vần thơ* (thơ, 1935), *Vàng và máu* (truyện, 1934), *Bên đường Thiên lôi* (truyện, 1936).
- Ông được Nhà nước truy tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh về văn học nghệ thuật (năm 2003).

Thơ Mới

Là một phong trào thơ có tính chất lãng mạn của tầng lớp trí thức trẻ từ năm 1932 đến 1945. Ngay ở giai đoạn đầu, Thơ Mới đã có nhiều đóng góp cho văn học, nghệ thuật nước nhà.

Xuân Diệu
1919-1985

Huy Cận
1919-2005

Anh Thơ
(1921-2005)

Lưu Trọng Lư
(1911-1991)

Hàn Mặc Tử
(1912-1930)

Nguyễn Bính
(1918-1966)

2. Tác phẩm

- ✓ **Xuất xứ:** In trong tập “Mấy vần thơ” (1935)
- ✓ **Thể thơ:** Thơ 8 chữ

Bố cục

1

Khổ 1: Tâm trạng của con hổ trong cảnh tù giam

2

Khổ 2+3: Nỗi nhớ quá khứ oanh liệt

3

Khổ 4+ 5: Nỗi niềm thực tại của hổ trong vườn bách thú

II. Tìm hiểu văn bản

1. Hình ảnh con hổ
trong vườn bách thú.

Khổ 1

*Gậm một khối căm hờn trong cũi sắt,
Ta nằm dài, trông ngày tháng dần qua,
Khinh lũ người kia ngạo mạn, ngẩn ngơ,
Giương mắt bé giễu oai linh rừng thẳm.
Nay sa cơ, bị nhục nhằn tù hãm,
Để làm trò lạ mắt, thứ đồ chơi,
Chịu ngang bầy cùng bọn gấu dở hơi,
Với cặp báo chuồng bên vô tư lự.*

*Gạch chân dưới những
từ ngữ chỉ hoàn cảnh và
tâm trạng của con hổ*

Bị nhốt
trong cũi
sắt

**Hoàn
cảnh**

Thành
thứ đồ
chơi

Nhục
nhằn tù
hãm

Căm
hờn, uất
hận

Ngao
ngán

**Tâm
trạng**

Cam
chịu, bất
lực

Bất bình

Sử dụng từ ngữ, hình ảnh chọn lọc

**Khổ
1**

Giọng thơ linh hoạt, tiết tấu phong phú

Tâm trạng ngao ngán căm hờn trước cảnh sống thực tại tù túng vì hổ bị mất tự do, bị biến thành trò chơi lạ mắt cho thiên hạ

Khô 4

Nay ta ôm niêm uất hận ngàn sâu,
Ghét những cảnh **không** đời nào thay đổi,
Những **cảnh** **sửa** sang, tâm thường, giả dối:
Hoa **chăm**, **cỏ** **xén**, **lối** **phẳng**, **cây** **trồng**;
Dải **nước** **đen** **giả** **suối**, **chẳng** **thông** **dòng**
Len **dưới** **nách** **những** **mô** **gò** **thấp** **kém**;
Dăm **vùng** **lá** **hiền** **lành**, **không** **bí** **hiểm**,
Cũng **học** **đòi** **bắt** **chước** **vẻ** **hoang** **vu**
Của **chốn** **ngàn** **năm** **cao** **cả**, **âm** **u**.

*Cảnh vườn bách
thú hiện ra trước
mắt chúa sơn lâm
như thế nào?*

Cảnh vườn thú

Nhân tạo 1
cách đơn
điệu, nhàm
tẻ

Tâm thường,
giả dối

Cảnh tù túng
đáng chán,
đáng khinh,
đáng ghét

Nhịp thơ
ngắn,
dồn dập

Giọng thơ
như kéo dài
hơn ở những
câu tiếp
theo

Từ ngữ
liệt kê

Giọng thơ
giấu cọt ở
2 câu đầu

*Từ tâm trạng của con
hổ ở vườn bách thú,
em có liên tưởng, suy
nghĩ gì đến tình hình
đất nước, nhân dân ta
trong thời bấy giờ?*

- ❖ *Cảnh vườn bách thú là thực tại xã hội đương thời*
- ❖ *Thái độ của hổ là thái độ của người dân đối với xã hội đó.*

2. Nỗi nhớ thời oanh liệt

a/ Cảnh núi rừng hùng vĩ

Chi tiết		Từ ngữ
Cảnh núi rừng	Hình ảnh	Cảnh núi rừng hùng vĩ với: “ <i>bóng cả, cây già</i> ” đầy vẻ thâm nghiêm
	Âm thanh	Âm thanh dữ dội: “ <i>tiếng gió gào ngàn</i> ”, “ <i>giọng nguồn hét núi</i> ”, “ <i>thét khúc trường ca dữ dội</i> ”
	Nghệ thuật	→ Sử dụng từ ngữ chọn lọc, phong phú và gợi tả ➔ Tác dụng: Làm nổi bật cảnh đại ngàn hùng vĩ, mạnh mẽ, hoang dã, bí ẩn linh thiêng, nơi giang sơn mà hổ đã từng ngự trị.

b/ Hình ảnh con hổ

Chi tiết		Từ ngữ
Hình ảnh con hổ	Hành động	+ Bước chân lên... + Lượn tấm thân như sóng cuộn nhịp nhàng → so sánh làm nổi bật sự mềm mại của thân hình hổ.
	Tư thế	Oai phong, mạnh mẽ, đầy uy lực của chúa sơn lâm

⇒ Câu thơ giàu chất tạo hình, diễn tả chính xác vẻ đẹp vừa uy nghi, dũng mãnh của chúa sơn lâm.

*Nào đâu những đêm vàng bên bờ suối
Ta say mồi đứng uống ánh trăng tan?*

→ Cảnh đẹp diễm lệ con hổ say mồi
đứng uống ánh trăng đầy lãng mạn tựa
1 thi sĩ

*Đâu những ngày mưa chuyển 4 phương ngàn
Ta lặng ngắm giang san ta đổi mới*

→ Hình ảnh con hổ mang dáng dấp
của một bậc Đế vương

*Đâu những bình minh cây xanh nắng gội
Tiếng chim ca giấc ngủ ta tưng bừng?*

→ Cảnh chan hòa ánh sáng rộn rã tiếng chim ca hát cho giấc ngủ của chúa Sơn Lâm

*Đâu những chiều lênh láng máu sau rừng
Ta đợi chết mảnh mặt trời gay gắt
Để ta chiếm lấy riêng phần bí mật?*

→ Cảnh thật dữ dội, hỗ trợ thành một con mãnh thú săn mồi đầy quyền uy

Bộ tranh tứ bình

Câu hỏi tu từ kết hợp điệp ngữ “*nào đâu? đâu?*” → Diễn tả thâm thía nỗi nhớ tiếc da diết, đau đớn, của con hổ đối với những quá khứ huy hoàng của nó.

Điệp từ “*ta*” → Khí phách ngang tàng, tư thế kiêu hùng, ý thức được uy quyền của vị chúa tể sơn lâm; tạo nhạc điệu rắn rỏi, hùng tráng.

Và giấc mơ huy hoàng đã khép trong tiếng than u uất: “ - *Than ôi! Thời oanh liệt nay còn đâu?* ”

- Bộ tranh tứ bình đẹp lộng lẫy, cảnh nào cũng có núi rừng hùng vĩ tráng lệ
- Nổi bật hình ảnh chúa sơn lâm với tư thế lẫm liệt, uy nghi, kiêu hùng

~~3~~ 3. Khát
vọng tự do
mãnh liệt.

*Nhận xét về cách sử dụng
câu trong khổ cuối của tác giả
và nêu tác dụng*

*Hỡi oai linh, cảnh nước non hùng vĩ !
Là nơi giống hùm thiêng ta ngự trị,
Nơi thanh thang ta vùng vẫy ngày xưa,
Nơi ta không còn được thấy bao giờ !
Có biết chăng trong những ngày ngao ngán,
Ta đương theo giấc mộng ngàn to lớn
Để hồn ta phảng phất được gần người,
- Hỡi cảnh rừng ghê gớm của ta ơi !*

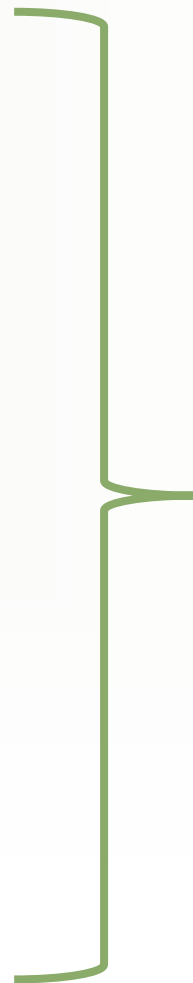

- Câu cảm thán liên tiếp, lời gọi thiết tha → Khát vọng tự do mãnh liệt nhưng bất lực.

Khao khát tự
do mãnh liệt

Bất hòa với
thực tại

III. Tổng kết

Nghệ thuật

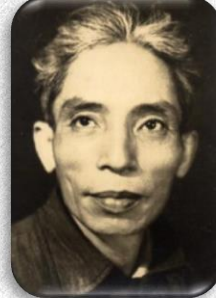
- Cảm hứng lãng mạn, hình ảnh thơ giàu chất tạo hình
- Ngôn ngữ giàu sức biểu cảm.

A

B

Mượn lời con hổ bị nhốt ở vườn bách thú để diễn tả sâu sắc nỗi chán ghét thực tại tầm thường, tù túng và niềm khát khao tự do mãnh liệt. Bài thơ đã khơi gợi lòng yêu nước thầm kín của người dân mất nước thừa ấy.

Nội dung

Nguyễn Thứ Lễ (1907 - 1989), Quê Hà Nội

Năm 1932, Thế Lữ bắt đầu tham gia Tự lực văn đoàn và là một trong những cây bút chủ lực của báo Phong hoá, Ngày nay

1945 ông tham gia cách mạng, và lên Việt Bắc kháng chiến. Được tặng giải thưởng Hồ Chí Minh về Văn học - Nghệ thuật năm 2000

Thế Lữ

Tìm hiểu chung

Sáng tác năm 1934, in trong tập "Mây vần thơ".

Thể thơ: Thơ mới (Thể thơ tám chữ hiện đại).
Phương thức biểu đạt: Biểu cảm (gián tiếp)

Bố cục 3 phần (Phần 1 đoạn 1 - 4; phần 2 đoạn: 2 - 3; Phần 3 đoạn cuối)

NHỚ RỪNG

Nỗi cảm hờn trong cũi sắt:
"Gặm một khối... vô tự lực" => Tâm trạng cảm hờn uất hận và nỗi ngao ngán của con hổ trong cảnh tù hãm.

Cảnh con hổ trong vườn Bách Thú

Nỗi niềm uất hận ngàn thâu: Hoa chàm, cỏ xén, lối phẳng cây trồng, dài nước đen giả suối, len dưới nách những mô gò thấp kém, học đòi bắt chước về hoang vu => Tâm trạng uất hận, cảm hờn, thực tại tù túng, tầm thường giả dối, khao khát cuộc sống tự do

Con hổ trong chốn giang sơn

Cảnh sơn lâm bóng cả cây già: Tiếng gió gào ngàn, giọng nguồn hét núi, hét khúc trường ca dữ dội, bước chân lên đồng dặc đường hoàng, lượn tấm thân như sóng cuộn nhịp nhàng, lá gai cỏ sắc => Vẻ đẹp chúa rừng mãnh liệt, oai hùng

Bức tranh tứ bình rực rỡ, tráng lệ: Cảnh thì chan hoà ánh sáng, rộn rã tiếng chim, cảnh thì dữ dội. ... cảnh nào cũng hùng vĩ, thơ mộng và con hổ cũng nổi bật, kiêu hùng, lâm liệt. Điệp ngữ, câu hỏi tu từ: "nào đâu, đâu những" => Dĩ vãng huy hoàng hiện lên trong nỗi nhớ đau đớn của con hổ và khép lại bằng tiếng than u uất "Than ôi!"

Dù thời oanh liệt không còn nữa, không bao giờ trở lại thì nó vẫn thuộc về thời đã mất ấy chứ không cam tâm làm đồ chơi, một kẻ tầm thường, vui lòng hoà nhập với thực tại

Khao khát giấc mộng ngàn

Mối bất hoà sâu sắc đối với thực tại và niềm khát khao tự do mãnh liệt của nhân vật trữ tình. Lời con hổ trong bài thơ đã tìm được sự đồng cảm trong tâm hồn các nhà thơ lãng mạn và kín đáo khơi gợi lòng yêu nước của người dân Việt Nam mất nước

Theo em, tại sao tác giả lại lựa chọn hình ảnh con hổ để thể hiện tư tưởng của mình? Việc lựa chọn đó nói lên điều gì?

Hướng dẫn tự học

01

Ôn lại bài

02

Vẽ/ sưu tầm tranh về con
hổ và ghi lời đề từ bằng 1
vài câu thơ trong văn bản
Nhớ rừng mà em thích

03

Soạn bài “Quê hương”